

„Kultura civilizace je sebedestruktivní, sebevražedná; jako by to byl člověk závislý na alkoholu, bílém cukru, drogách či tabáku. Závislý popírá, že je to problém. Narkoman popírá realitu. Civilizace je závislost stejným způsobem.“

PUNTÍČKOVANÍ CHROBÁCI

pro svobodný život
v harmonii s přírodou

Puntíčkovaní chrobáci 2014
[puntickovani-chrobaci\(AT\)riseup.net](mailto:puntickovani-chrobaci(AT)riseup.net)
puntickovanichrobaci.noblogs.org

PŘEŽITÍ

#04

inspirace, články a interview

Rejstřík:

- 3 Proč odpor?
- 6 Interview s Derrickem Jensenem
- 10 O zemědělství
- 12 Trauma z domestikace
- 13 Náš egalitariánský eden
- 17 Chtěl být volný
- 19 Žít či nežít
- 21 Anarchie je v našich kostech
- 25 Rekordní říše

*PŘEŽITÍ č. 04/14
Vydali Puntíčkovaní chrobáci, srpen 2014.*

Poznámka: Brožura je složena z našich překladů a textů, a je volně šiřitelná. Děkujeme za její šíření!

Závislý je osoba, která je citově závislá na věcech: televize, drogy, osobní režim, ostatní lidé, duševní ideologie, úplné ponoření do některé věci či práce. Pokud je objekt závislému odebrán, bude závislí zažívat nejistotu, nepohodlí, strach, abstinenční příznaky.

Civilizace je kulturní/duševní výhled, který věří, že bezpečnost je založena nástroji nátlaku. Velikost klamu je taková, že vojenské výdaje všech světových vlád v roce 1987 byly tak velké, že všechny sociální programy OSN by mohly být financovány tři sta let z těchto výdajů. Nahlédnutím zpět na jednoduchý princip, který říká, že lidé nemohou žít na této planetě, pokud dokážou zachovat ornici, ukazuje bludy. Civilizované popírání imperativu udržování ornice, demonstruje bludy. Iluze vojenské síly nevede k bezpečnosti, vede to ke smrti. Civilizované popírání imperativu udržování ornice a návykové pochopení bludu, že bezpečnost je možné zajistit smrtícími zbraněmi, je podobná halucinace alkoholika trpícího deliriem tremens!

Prvním krokem při léčení každého narkomana je poznání, že to, čemu věřil, je lež. Alkoholik musí dojít k poznání, že „jen jeden drink“ není odpověď, workoholik musí dojít k poznání „jen o trochu více úsilí“ nebude poskytovat pocit sebeúcty a vyvážený život. Lidé s bulimií musí dojít k poznání, že „jen jeden talíř s jídlem“ nebude poskytovat emocionální celistvost. Civilizace musí rozpoznat, že její zobrazení reality ji vede k sebevraždě.

Zde to máme celé. Problém je ztráta rovnováhy a řešením je nabytí rovnováhu. Máme zde jednoduchý princip: pakliže lidské činy pomáhají získat zpět rovnováhu, podle stavu půdy, pak jsme na cestě k vyléčení Země. Pokud teorie, plán, projekt, nebo cokoli jiného nemůže být přizpůsobeno této normě, pak jsme se vrátili do bludného systému. Všichni jsme závislí. Naše civilizace ztratila cestu. Nyní fungujeme ve světě zmatku a chaosu. Musíme uznat, že bludy systému civilizace, masové instituce a naše vlastní životy, pracují na sebedestruktivním základě. Žijeme v kultuře, která vykrvuje Zemi k smrti, a my jsme vytvářeli dalekosáhlé plány a rozvoj kariéry v ní. Snažíme se o něco, co nemůže být.

Musíme se probudit a získat představu o realitě. Musíme nést odpovědnost za naše životy a půdy. To je těžký úkol. To bude vyžadovat studium a předvídatelnost. Lidé se nikdy nezabývali něčím takovým. Tato generace je výzvou kosmických rozměrů. Kosmická otázka je: bude desítky miliónů let života na Zemi odumírat zpět k mikrobům? Tato výzva pro nás představuje možnost nejvyšší tragédie nebo nejvyššího úspěchu.

Poznámka: „Rekordní říše“ je přeložený výňatek z knihy Williama H. Koetkeho „Kolaps civilizace a semeno budoucnosti“.

Proč odpor?

Ozónové díry rostou. Každý den vyhyne na 200 druhů, a toto číslo poroste za stávající trajektorie. Jsme tak svědky šestého masového vymírání druhů, které nemá obdoby od vyhynutí dinosaurů. Vymírání je 1000 krát rychlejší, než je se shopna příroda obnovovat. Za 40 let ubyla polovina obratlovců na Zemi. 90 procent lesů na Borneu bylo vykáčeno v posledním půl století pro pěstování palmy olejně. Celosvětově je 80 procent světových lesů vykáčených. Každou hodinu se stává více než 500 akrů půdy pouští. Oceány umírají. Téměř 90 procent všech ryb v oceánech bylo vyhubeno v posledních 50 letech, populace fytoplanktonu klesla o 40 procent od padesátých let minulého století, populace krilu až o 80 procent během posledních 30 let, populace zooplanktonu klesla o 70 procent během 40 let, umírajícím korálovým útesům hrozí vyhynutí do 30 let v důsledku oteplování a okyselování oceánů. Jen na dně Severního moře je okolo 600 tisíc krychlových metrů drobných částeczek plastů. Máme kontinent z odpadků v Tichém oceánu, který zabírá ne méně než 700 tisíc čtverečních kilometrů. Změny klimatu v důsledku globálního oteplování neohrožují jen mořský život, ale nás všechny. Nekontrolovatelná změna klimatu by se pro nás mohla stát osudnou do roku 2050.

Podobně jako nárůst zabitých druhů, lze očekávat nárůst rakoviny. Očekává se nárůst rakoviny o 75 procent ve vyspělých zemích a o 90 procent v rozvojových do roku 2030. Celkově je pak po celém světě podle WHO (Světové zdravotnické organizace) očekáván nárůst rakoviny o 57 procent. Rakovina se stala epidemií. Nevzdáleně jsou tomu srdeční onemocnění či cukrovka. Spotřeba antidepresiv celosvětově stoupá. V ČR užívání antidepresiv prudce stoupl, když se za posledních deset let ztrojnásobilo.

Svou denní dávku léku na lepší náladu spolkl dnes zhruba každý dvacátý Čech. Viníkem číslo jedna je podle odborníků stres z práce. Masové střelby ve školách, vražedná běsnění doma, práci či obchodních centrech se staly v masové technologické společnosti téměř samozřejmostí. Sebevraždy narůstají: podle odhadů spíše narostly o 60 procent za posledních 45 let. „Záhadná“ utrpení, pro něž často neexistuje žádné ozřejnění, jako jsou syndrom chronické únavy, fibromyalgie, syndrom falešné paměti mučí miliony, stejně jako poruchy příjmu potravy.

V důsledku znečištění vody, vzduchu a půdy podle některých výzkumů umírá až 40 procent lidí každý rok. Počet lidí bez přátel, sterilizace, povrchnost vztahů, odcizení a izolace se v této masové technologické kultuře stávají častějšími.

Bill Joy americký softwarový vývojář, v minulosti také zakládající generální ředitel a vedoucí vědecký pracovník společnosti Sun Microsystems, již před deseti lety řekl, že máme asi třicet let než se nanotechnologie, genetické inženýrství, robotika stanou plně sebereplikovatelnými. Transhumanisti jako je Ray Kurzweil z Google, si myslí, že se děsivá singularita, den, kdy se staly počítače chytřejší než my, a jsou schopní dělat chytřejší verze sebe samých, se bude dít kolem poloviny tohoto století - pokud nepřijde do té doby pravděpodobný kolaps průmyslové civilizace v důsledku vyčerpání tzv. „neobnovitelných zdrojů“ a ničení životního prostředí.

Za této reality, a ještě horších výhledů budoucnosti, jsou naše rady nebo nabádání stejná pro všechny: Staňte se odporem. Rakovina jako je nadvláda technologií, kapitálu a jejich stoupců, a v konečném důsledku civilizace a domestikace, musí být zatavena a odstraněna.

Mluvíme o odstranění samotné civilizace a domestikace, neboť destrukce, šílená stratifikace lidské společnosti a hierarchie, každodenní dělba práce, poroba a odcizení - tato omniscidní kultura - nejsou produktem pouze současného systému, nebo také minulého v našem případě, ale je to něco, co sahá mnohem hlouběji, než si mnozí z nás myslí. Nejsou to jen dnešní korporace, které převzaly žezlo po předchozích kolonizátorech, není to jen Evropská kolonizace, ale obdobné se dělo již v raných stádiích zemědělství. S přijetím zemědělství přišel vzestup dělby práce, domestikace, organizované násilí, genocidy a soustavné ničení ekosystémů. Lidé na Zemi žili - a někteří stále žijí - po deseti tisíce let bez nadvlády nad sebou samými a v rovnováze s přírodou, bez zničení planety a odcizení. Byly to naše životy po většinu naší existence.

Pro mnohý a mnohé takové výhledy na nedomestikovanou lidskou kulturu mohou znít utopicky, ale jsou to paradigma, která přinesla antropologie zejména za minulé století o životě těchto kultur. Katastrofa, která nás pohlcuje má hluboké kořeny v samotné domestikaci, přičemž naše původní anarchie (rovnostářství, sdílení, svoboda a autonomie) sahá mnohem dále do naší historie.

Rekordní říše

8000 let rekordních zločinů proti přírodě spáchaných civilizací zahrnují útoky na ornici všech kontinentů.

Lesy, největší generátory ornice, pokrývaly zhruba třetinu Země před civilizací. V roce 1975 les pokrýval jednu čtvrtinu Země a do roku 1980 lesů ubylo na jednu pětinu a rychlost lesní eliminace se stále zvyšuje. Pokud budou současné trendy bez přerušení pokračovat, do roku 2040 zmizí 80 procent vegetace planety.

Prostým faktem je, že civilizace není schopna zachovávat půdu. 8000 let její historie to demonstruje. Civilizace vraždí Zemi. Ornice je energetická banka, která byla pracně nashromážděna v průběhu tisíciletí. Mnoho z toho je pryč a zbytek bude ztracen rychle.

Když dochází k civilizovanému „vývoji“, klimax ekosystému je ničen, vegetace je značně zjednodušena či zcela odstraněna a čistá produkce fotosyntézy klesne. V tropech, když je les vykácen kvůli pastvinám, jsou dvě třetiny původní čisté fotosyntetické produkce vyloučeny. Ve středních zeměpisných šířkách je ztracena jedna polovina čisté fotosyntetické produkce, když je vytvořena orná půda z dříve zalesněné půdy. Dalším krokem je, že lidé berou hodně, dokonce i nadprodukcí z krajiny ve formě zemědělských produktů, takže se ani zcela množství nadprodukcí nevrátí k užití půdy.

To naznačuje jednoduchý princip: Lidská společnost musí mít jako své hlavní hodnoty odpovědnost k udržování půdy. Pokud se nám nepodaří vytvořit kulturu, která bude udržovat půdu, pak je zde možnost, že lidská kultura znovu nenabude rovnováhy se životem na Zemi. Hlavní problém je to, že civilizace je mimo rovnováhu se životem na Zemi. Řešením tohoto problému je pro lidskou společnost, znovu získat rovnováhu na Zemi.

Nyní jsme zpět u osobní odpovědi každého, jak reagovat na planetární krizi. Většina návrhů pro spasení mají jen málo, co do činění s udržováním půdy. Všechny z nich se snaží ulehčit situaci bez jakékoliv nepříjemné změny v základních hodnotách a strukturách současné společnosti. Snaží se pouze „opravit“ příznaky. Pokud bychom měli společnost, jejíž hlavní hodnoty by byly zachovávat a pomoci Zemi, pak by všechny ostatní hodnoty společnosti vycházely trvale z těchto hodnot.

V některých důležitých případech civilizace funguje způsobem závislosti. Kultura civilizace je sebedestruktivní, sebevražedná; jako by to byl člověk závislý na alkoholu, bílém cukru, drogách či tabáku. Závislý popírá, že je to problém. Narkoman popírá realitu. Civilizace je závislost stejným způsobem.

Civilizovaní lidé věří, že mají povinnost zajistit primitivním lidem svou úroveň. Civilizace, která je sebedestruktivní, se považuje za nadřazenou kulturu, jež má odpovědi pro všechny lidské populace.

anOther Story Of Progress (2012)

anOther Story Of Progress (2012) je DIY (Do-It-Yourself) dokument založený na anarcho-primitivistické myšlence, že lidstvo špatně odbočilo s domestikací a zemědělstvím, což vedlo k chaotické dnešní situaci nekontrolovatelného ničení životního prostředí a utrpení.

Teze filmu se rýsuje anarcho-primitivistickými mysliteli jako John Zerzan, Layla AbdelRahim či Kevin Tucker (mimo jiných), a s využitím příkladů od existujících domorodých lidí a jejich snahou zachovat své způsoby života.

Film se také pokouší vysvětlit, co je hnací silou lidí, aby se stávali militantní a používali taktiky, jako je ničení strojů, majetku a nepokojů k dosažení změny. Film vyvolává mnoho velmi důležitých otázek dneška a doufá, že bude inspirovat lidi k diskusi a zkoumání otázek, které přivádí film.

Film můžete vidět také online na youtu.be/TIZL-0WoMLQ.

Kolik svobody, autonomie, autenticity, rovnostářství či zdraví je nám poskytnuto v tomto civilizovaném megastroji?

Hordy občanů jsou šťastně bombardovány informacemi státních a komerčních médií, která je vedou – dobrovolně nebo nedobrovolně – do ekonomického karuselu krize, hrubému domácímu produktu a produkční práci a konzumování, přičemž se nešťastně děsivá realita, již my a život na Zemi čelíme, stává pozadím této šílenosti. Podívejte se na své životy, které vám jsou prodávány tímto lživým systémem, ožijte a odporujte.

Co je to civilizace? Civilizace je kultura moci. V civilizaci malá skupina lidí ovládá velkou skupinu lidí prostřednictvím institucí civilizace. Pokud jsou lidé za hranicemi civilizace, vláda přijde v podobě armád a misionářů (ať už náboženských či technologických specialistů). Pokud lidé, kteří mají být řízeni, jsou ve městech, pak vláda může přijít prostřednictvím tuzemských armád (tj. policie). Nicméně, je pravděpodobně levnější a méně násilné dosáhnout stavu určitého typu chování prostřednictvím náboženství, škol či médií a souvisejících prostředků, než pomocí přímého násilí, které vyžaduje značné investice do zbraní, ostrahy a práce.

Toto velmi efektivně funguje v kombinaci s ekonomickou a zemědělskou kontrolou. Pokud ovládáte dodávky potravin a další potřeby života, lidé musí dělat to, co říkáte, nebo zemřou. Lidé ve městech jsou neodmyslitelně závislí na potravinových systémech ovládaných mocipány, neboť (běžná) definice měst je, že populace je dostatečně hustá, aby vyžadovala dovoz potravin.

Pro vyšší stupeň moci, vládcům kombinují kontrolu nad potravinami a zemědělstvím s podmínkami, které posilují jejich nadvládu. V dominantní společnosti, kapitalistické společnosti, bohatí řídí dodávky potravin a potřeby, a naplňují médií a škol. Školy a pracoviště slouží jako výběrové řízení: ti, kteří prokázali svou schopnost spolupracovat s těmi u moci správným chováním a děláním toho, co se jim řekne v práci, ve škole, budou mít přístup k lépe placené práci zahrnující méně práce. Ti, kteří nemohou nebo nebudou dělat to, co se jim řekne, jsou vyloučeni ze snadného přístupu k potravinám a nezbytných věcí (tím, že mají přístup pouze k podřadné práci), a musí tvrdě pracovat, aby přežili, nebo se stanou chudými a/nebo bezdomovci. Lidé výše z této hierarchie jsou obvykle ušetřeni ekonomickému a fyzickému násilí, které je zaváděno na těch níže v hierarchii. Velice racionalizovaný systém vykořisťování takto pomáhá zvýšit efektivitu tím, že snižuje možnost odporu nebo úplného povstání lidí.

Mediální propagandistické systémy většinu lidí přesvědčují, že tento systém je nějak „přirozený“ nebo „nezbytný“ - ale samozřejmě je to tak zcela uměle a přímým výsledkem činnosti těch, kteří jsou u moci (a nečinnosti těch, kteří věří, že z ní mají prospěch, nebo je jim zabráněno jednat prostřednictvím násilí či hrozby násilí).

V kontrastu názoru, že dominantní kultura (civilizace) je „přirozený“ způsob života, lidé žili v malých, ekologických, participativních, spravedlivých skupinách více než 99 procent našich dějin.

Autor: Aric McBay (dlouholetý environmentalista a aktivista za sociální spravedlnost, také přední autor knihy *Deep Green Resistance: Strategy to Save the Planet*)

Interview s Derrickem Jensenem o odporu a civilizaci

V co doufáte, že dosáhnete prostřednictvím svého psaní? Chci svrhnout civilizaci. Mám zájem žít ve světě, který má více volně žijících lososů každý rok než v předchozím roce. Ve světě, který má více stěhovavých zpěvných ptáků každý rok než v předchozím roce, ve světě, kterým je méně dioxinů a PCB v mateřském mléce matek, světě, který není ničten, světě, kde se populace krilu nehroučí, světě, kde nejsou mrtvé zóny v oceánech, ve světě, který není systematicky rozebírán. Chci svět, který není zabíjen a budu dělat vše proto, aby se toho dosáhlo. Je skutečně jasné, že během posledních 6000 let, civilizace zabíjí planetu. Jsem na straně planety.

Mluvíte hodně o naději? Myslíte, že je síla v bezmoci? Myslím, že naděje je skutečně škodlivá z několika důvodů. Falešné naděje nás zavazují k nesnesitelným situacím a zaslepují nám skutečné možnosti. Skutečně si někdo myslí, že Weyerhaeuser zastaví odlesňování na základě toho, že se zeptáme hezky? Skutečně si někdo myslí, že když by se dostal demokrat do Bílého domu, že by se věci daly do pořádku? Skutečně si někdo myslí, že vivisektor přestane mučit zvířata jen proto, že stojíme venku s nápisem? Neznamená to, že bychom tam neměli stát s tímto nápisem. Co to znamená je, zda opravdu věříme, že se to zastaví proto, že to uděláme? A pokud tomu nevěříte, co to znamená?

Stáváme se bezduchými, roztržštěnými, nesouvislými hlavami, které protékají okolo vnitra stroje hledající něco, cokoliv, co nás zachrání před námi samými, co usmrtí tento neustálý nepokoj, který nás trýzní hluboko v našich žaludcích. Ale to, co jsme hledali v nás po celou dobu, bez ohledu na to, jak jsme naše vášně uspokojovali systémem, nikdy nezemřelo. Neboť náš původní oheň v nás vždy zuří, nemůžeme nikdy být civilizovaní a být celí. Když se dis-identifikujeme s predátory, najdeme celý svět hořících tužeb, zářící radosti a hluboký klid, který na nás čekal. Dlouho zachovávané napětí ustoupí, když nalezneme to, co bylo vždy s námi, a když zaboříme naše nohy do Země, probudíme se do síly, o níž jsme nevěděli, že je možná. To je zlom. Život, který známe v našich kostech, stáváme se odpadlíky od civilizace. Bouřlivě volně, hluboce truchlící, radostí tančící, jevíme se jako šílenci tomu, který je uvězněn ve své šílenosti. My už dlouho nevěříme v jeho pravidla a tresty, neboť v našich srdcích víme, že náš tanec je nekonečný. Sledujeme zemské rytmy a v jejich hlubinách se organicky léčíme. Stejně jako strom roztrhá chodník, vezmeme kořeny a prorazíme řetězy klecí našich myslí, brnění věznicí naše těla, masky skrývající naši brilanci.

Naším základním vztahem k životu se stane naslouchání. Jako prvotní příliv stoupající v nás, budeme následovat touhu hořící v našich srdcích a instinkt plynoucí hluboko v našem těle. Nasloucháme těm, kteří stojí na žebříčku civilizace níže – jiné rasy, ženy, děti, naše těla, vzduch, ptáky, skály a stromy – a jejich moudrosti, které nás povedou. Nasloucháme si vzájemně a najdeme se ve vztahu a společenské úrovni, jíž bychom si těžko předtím představili. Otevřeme naše srdce, naše těla, naše smysly, celou naši bytost, abychom se znovu zamilovali do života. Víťáme divokost v našich hlubinách jednoho stromu, jedné řeky, jednoho okamžiku v čase a teple, hluboká radost se usazuje v našich kostech, když se vracíme domovu, který jsme ve skutečnosti nikdy nemohli opustit. Stát se divokým je pro každého jiné. Nevím, co byste měli dělat, nebo naopak jak byste měli žít svůj život. Ale pohled predátorovi do očí, vypráví pravdu o tom, co vidíte, jde ke kořenům vašeho výslechu a poslouchá vaše nejhlubší vášně, které budete znát. Poznáte, že váš odpor proudí silně, jakýmkoliv způsobem si vyberete, že vaše intuice vidí dobré, vaše představivost létá volně, vaše touha hoří jasně. V odmítnutí predátora je jed, najdeš své NE, které tě připoutává k tvému základu a v objímání krve kmenů, která teče tvými žilami, najdeš své ANO, které očaruje všechny tvé dotyky.

Někteří indiáni říkají „dnes je dobrý den pro smrt.“ A to je! Každý moment může být váš poslední. Ale smrt může být tanec! Umírání civilizovaných nás naplnění ohňostrojem extáze. Co máme teď, nemůže být nikdy ztraceno. Naše vášně nespoutaně zuří, když naše duše odpočívají v hlubokém vesmíru. Vpuštěním se do tajemství života, najdeme nevidané dobrodružství. Tancem na doutnajících troskách techno-sílenství, smějeme se bláznivě z hlubin našich břich. Pocity rytmů Eros pulsují v našem těle, běhají divoce v naší hře. A nakonec stáváním se divokými, které milujeme, se s potěšením rozplýváme do proudícího tance původního prastarého lesa.

Indiáni Arawakové přivítali Kolumba jako dávno ztraceného bratra, brodili se oceánem s dárky a otevřenou náručí. On udělal to, že postavil své děti tak, aby viděly kolik hlav mohl useknout jedním švihem.

Co je na civilizovaném životě, který krmí predátory jako Kolumbus, a poté každý rok nechá zbytek nás oslavovat jeho čest? Lidé se vyvinuli, aby žili v hlubokém vztahu se Zemí, aby žili divoce, volně a šťastně. Když jsme přestali věřit, že by nás Země nakrmila, začali jsme se jí snažit ovládnout. Když jsme se rozešli krotce s divočinou, rozešli jsme se s naším vlastním zdravím a štěstím. Tato zlomená důvěra, toto rozdělení, bylo a je zničující. Pandořina skříňka se doširoka otevřela, a šílenství civilizace: zemědělství, války, hierarchie, města, znásilnění, otroctví, práce, domestikace, populační exploze, náboženství (dovede si představit, že Bůh, který požadoval Znamení osudu, střední pasáž Křížové výpravy a Inkvizici vás nějak zachrání?), přírodní vědy, technologie, čas (pospěš si a dokonči čtení – nemáš nic jiného na práci?), majetek, vše propletené sítí institucí, které nás drží pod patou. Naš divoký lidský duch, stejně jako divoká krása Země, se stala palivem pro motory destrukce, které přežvykují nás všechny do dneška. Tento predátor se pohybuje volně po Zemi pod mnoha jmény. Stát. Imperialismus. Amerika. Byznys. Produkce. Práce. Autorita. Civilizace. Je to zločinec, psychopat. Je to nelidské, necitelné, nenasycené, násilné, agresivní a naprosto nemilosrdné. Je to stroj. Strávili jsme deset tisíc let vytvářením světa k obrazu svému, a teď to žere nás a vše čeho může dosáhnout.

A je to v našich hlavách. Stejný rozkol, který vyplodil civilizaci, roztrhl díru v naší psychice, která nás stále zraňuje. Rodíme se do světa s upřímnou vášní. Usmíváme se, smějeme se, hrajeme si, zkoumáme. Všichni jsme děti doby kamenné překypující životem, přirozená anarchie pulzující s radostí! Ale když děti zakusí brusku civilizace, stane se osud Arawaků a !Kung San našim vlastním. Kolísavá radost naráží na civilizované násilí a tento útok nás staví proti našemu pravému hlubokému já. Jen přežívání, jsme nuceni přijmout šílenství – čas, peníze, „vlastnění“, věci, krabice pro žití v nich, znamení, abychom věděli co máme dělat, chemikálie v naší stravě, stoly v řadách, myšlenku, že někteří lidé než ostatní nebo rasy nebo pohlaví nebo druhy jsou lepší, a tak dále – to jednoduše pro nás není přirozené. Učíme se nenávisti, strachu, ničení, a necitlivosti k bolesti samotné, a učíme se lhát, a to především sami sobě. Jako naprogramování klesáme stále hlouběji, začneme věřit, že je to pokrok, že si máme podrobit všechny ostatní, aby mohli vidět, jak dobře se máme.

Pohánění dál na každém kroku z naší rodové celistvosti, vyvíjíme falešně já – podřízení autoritě, strachu z vášně, ve válce s tělem, s úsměvem, zatímco naše srdce křičí – abychom ukryli hrůzu, co se s námi děje. Snažíme se dobýt své hlubší já, abychom byli dobří Američané, dobří občané, dobří rodiče, dobří pracovníci, dobří nakupující, dobří voliči, dobří Němci, a ztotožňujeme se s nacistickými predátory, když ohně v Osvětlení spalují naše duše. Zoufalým terorem, jsme ukřižovali svou vlastní lidskost, naučili se používat sami sebe, ostatní, Zemi, všechno jako objekty.

Kniha (*Endgame*), již jsem nedávno dokončil, je skutečně soustředěna kolem těchto otázek. Myslíte si, že kultura se dobrovolně transformuje k dosažení udržitelného způsobu života? Pokud ne, co to znamená pro naši strategii a taktiky? Nevíme. Důvodem toho, že to nevíme je, že se neptáme na tuto otázku. Důvodem, proč se neptáme na tuto otázku je, že jsme tak zaneprázdnění předstíráním, že máme naději.

Jednou z nejchytřejších věcí, kterou udělali nacisti, byla kooptace racionality a kooptace naděje. Způsob jakým to udělali, bylo to, že na každém kroku dávali Židům najevo, aby nevzdorovali, protože to je v jejich zájmu.

Chtěli byste raději dostat identifikační kartu nebo se raději bránit a možná přitom být zabiti? Chcete jít do ghetta nebo se chcete bránit a případně přitom být zabiti? Chcete se dostat do dobytčáku nebo se chcete bránit a případně přitom být zabiti? Chcete se jít osprchovat nebo se chcete bránit a případně přitom být zabiti?

Na každém kroku bylo v jejich racionálním zájmu se nebránit. Ale povím vám něco velmi důležitého: Židé, kteří se podíleli na povstání ve varšavském ghettu, měli vyšší šanci na přežití než ti, kteří se nezapojili. Musíme to mít na vědomí v průběhu příštích deseti let.

Jak může být civilizace svržena? Mám hotové benefity pro earth liberation prisoners a plnou podporu akcí ELF (Earth Liberation Front) a ALF (Animal Liberation Front). To říká, že jsem kritický, což znamená, že si přeji, aby pozdvihli infrastrukturu. Myslím, že to, co musíme udělat je začít hledat překážky. Například jeden člověk, který jednal úplně sám, téměř zastavil druhou světovou válku. (Před tím, než o tom začnu mluvit, musím říct, že nemluví o zavraždění George Bushe.)

George Elser byl muž, který se rozhodl zabít Hitlera. Každému, kdo hovoří o německém odporu za druhé světové války, je zcela jasné, že zabití Hitlera bylo rozhodující pro zastavení války.

Byl podzim 1939. Válka právě začala a mohla být zastavena. Elser byl schopen vyrobit bombu, umístit ji na místo, kde Hitler hodlal pronést řeč a nastavit časovač. Hitler však místo toho, aby měl svůj projev v obvyklém čase, přesunul ho o půl hodiny. Místo toho, aby ho skončil v 9:30 jako vždy, skončil již v 9:00. Byl mimo budovu v 9:10 a bomba vybuchla v 9:20. Tak to bylo 10 minut, které mohlo zastavit druhou světovou válku.

Konkrétně důvod, proč říkám, že toto neaplikuji na Georgea Busha je, že Bush nedisponuje takovým druhem moci jako Hitler. Když se Bush dusí preclíkem, že ho Cheney převezve. V tomto konkrétním případě atentátu, to nebude stejně tak dobré, jako tomu bylo s Hitlerem. Ale můj názor je, že situace Elsera je příkladem využití energie. Využití energie nemusí být násilné. Já jsem využil můj hlas, když jsem napsal knihu protichůdně k postávání na rohu ulice.

Když jednotlivci osvobodí zvířata, myslím, že to, co se snaží udělat je zachránit tyto konkrétní zvířata. Bylo by to stejné při roztržení přehrad. Hlavním důvodem by bylo osvobodit úsek řeky. Ale myslím, například, že pokud někdo zapálí SUV, není zde mnoho spekulací. Je to obrovské riziko pro ne moc zisku. V žádném případě nenamítám nic negativního k některým lidem, kteří měli nesmírnou odvahu pro tyto akce, ale pokud se k tomu chystáte, dostat 20 let za vypálení pár SUV, existují i jiné věci, které bych raději udělal.

Je to vlastně má největší kritika ELF a ALF a není to ani kritika, protože chci vidět, jak nadále dělají to, co dělají. Kromě toho bych ale chtěl vidět ostatní posunout se do infrastruktury. Mluvil jsem s hackery, kteří říkali věci, které mě naznačují, že hacking je velmi slibná věc.

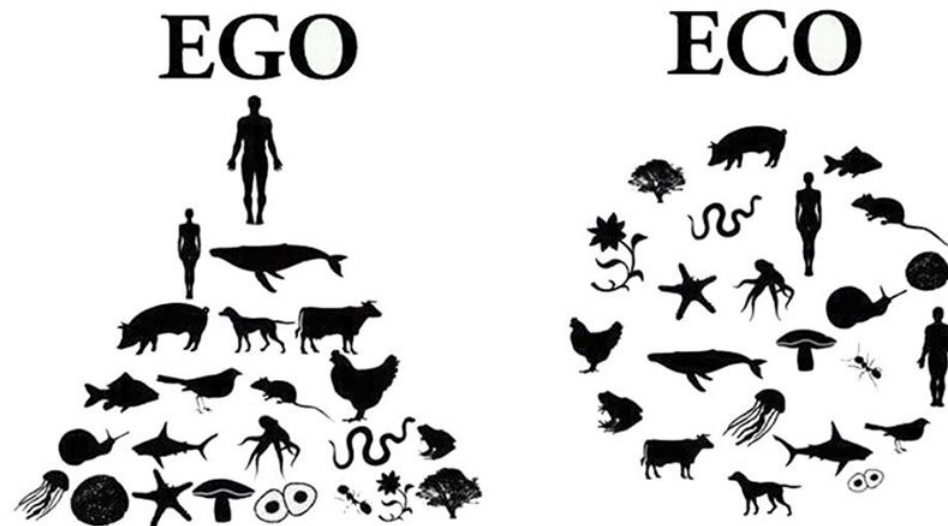
Jak si udržet pozitivní náhled a udržet si motivaci a zaměření na přímý boj? Vypadá to, že existuje myšlenka, kterou pokud pochopíš, jak se zle věci mají, budeš se celý čas cítit mizerně. Ale pravdou je, že jsem jak skutečně šťastný, tak skutečně smutný. Jsem plný vzteku, jsem plný nenávisti a jsem plný lásky. Lidé vynakládají všechnu tuto energii k boji proti zoufalství. No zoufalství není vhodnou odpovědí na zoufalou situaci. To vyžaduje obrovské množství energie k pokusu necítit takové „negativní pocity“. Smutek je jen smutek a bolest je jen bolest. Není to ani tak smutek a bolest, která bolí, jako odpor k tomu. Budu citovat z mé nové knihy, protože tento problém tam řeším:

Většina našich akcí je děsivě neefektivních. Pokud by to tak nebylo, nemohli bychom být svědky rozebírání světa. Přesto trváme na těch stejných starých symbolických akcích a stále nazýváme podání toho či onoho stanoviska skvělým vítězstvím.

Nechápejte mě teď špatně, symbolické vítězství může dodat ohromné navýšení morálky, což může být rozhodující. Avšak děláme fatální a upřímně ubohou chybu, když se domníváme, že naše symbolické vítězství, naše rekrutování a posílení naší morálky samo o sobě učiní konkrétní rozdíly v základu, a nikdy bychom neměli zapomínat, že to, co se děje v základu je jediná věc, na níž záleží.

Přijde čas v životě mnoha dlouholetých aktivistů, kdy symbolická vítězství, dokonce vzácná, jaké někdy mohou být, už nejsou dostatečná. Přijde čas, kdy mnoho z těchto aktivistů vyhoří, budou znechuceni a demoralizováni. Mnoho boje se zoufalstvím. Myslím, že boj proti tomuto zoufalství je chyba. Myslím, že to zoufalství je často nepovšimnutím, ztělesněním, pochopením, že taktikou, kterou jste používali, jste nedosáhli toho, co jste chtěli a cíle, které jste hledaly, jsou nedostatečné krizi, již čelíme.

Tito aktivisté vyhoří a frustrují se, neboť se snažíme dosáhnout udržitelnosti v rámci systému, který je ze své podstaty neudržitelný. Nemohou nikdy vyhrát. Není divu, že se odradí.

Anarchie je v našich kostech (z časopisu Green Anarchy #19)

„Pokud je celý přirozený vesmír zářivě živý, pak by žádná bytost v něm neměla být spoutána nebo zavřena. Realizace toho je anarchie.“ – Feral Faun

„Jako skupina, autentičtí přírodní lidé nejsou neurotičtí, utlačovaní nebo zatížení psychopatologií, kterou známe; spíše mají tendenci být integrováni do myšlenek, pocitů a ducha. Blíže, přírodní lidé projevují právě ty vlastnosti, jež moderní psychoterapie, hnutí oživení a duchovní si neustále kladou za cíl: viditelný pocit vnitřního klidu, pokory, komunální spolupráce a srdečné ocenění celého světa kolem nich.“ – Chellis Glendinning

„Žádný Evropan, který ochutnal Divoký Život, nemůže poté vydržet žít v naší Společnosti.“ – Benjamin Franklin

Všem je do hlavy cpáno, že život mimo civilizaci je ohavný, brutální a krátký, přirozeně s červenými zuby a nehty. Dozvěděli jsme se, že „divoši“ museli bojovat ve dne v noci v obrovském chaosu jen k vyškrtnutí přežití, a (současně) že jsou líní a pohodlní, polehávající čekají na bělochy, aby je mohli zapřáhnout do práce. Ale civilizace vlastní experty v oboru, antropology, kteří nám vyprávějí o „primitivním blahobytu“, o lidech, kteří pracují – pokud to můžeme nazývat práce, procházkou v lese sbírají plody – někdy dvě hodiny denně a mají vše, co potřebují. Říkají nám, že lovci a sběrači byli (a jsou) rovnostářští a bez autority, nic nevlastní, ale mají všechno. Že žili v jednotě s hlubokými rytmy Země, a že to je dělalo zářivě šťastnými. !Kung San v Africe žili na stejném území po dva miliony let předtím, než je bílí kolonizátoři zotročili v dolech.

Tragédie předpokládá nevyhnutelnost, která je předpokladem volby. Jak jedna definice říká, „Tragické chování předpokládá, že změna není možná a bude hájit tuto domněnku až do smrti.“ Klasická tragédie ve stylu Hamlet nebo Othello je více frustrací, než katarzí. Míním tím, že pokud vás vaše chování vede ke krachu a lidi kolem vás, proč své jednání jednoduše nezměníte? Proč se držet pevně vad charakteru, které vás zabíjí a ty, které milujete? Tragický „hrdina“ si uvědomí svou osudnou chybu, až když je příliš pozdě. Já se mnohem více zajímám o zastavení tragédie, než bude příliš pozdě, než sympatií nebo empatií pro ty, kteří nemohou nebo nechtějí změnit své destruktivní chování. Co je horší na tomto příběhu člověk-kultura-jako-tragický-hrdina je, že chyba není tak sprostá jako nenasytost, chtíč, žárlivost nebo dokonce nerozhodnost. Spíše, tragickou chybu, jíž tato kultura připisuje sobě je inteligence. Jsme jednoduše příliš chytří na to, aby mohl život na této planetě pokračovat. A samozřejmě nejsme schopni změny, takže se nedá nic dělat. Rozplač se, shod' oponu.

Za prvé, předpoklad, že inteligence je za vraždou planety, je nepřesný a absurdní. Za druhé, vražda planety je výsledkem chování, které lze změnit a infrastrukturu, které mohou být zničeny. Na tom není nic nevyhnutelného. Nedomnívám se, že globální oteplování dosáhlo konečného bodu zvratu. Stále je zde mnoho možností, které můžete zkusit, včetně odstranění průmyslu. Někteří lidé jako James Lovelock (který předpovídá, že dokonce jednadvacátého století, „miliardy z nás zemřou a několik chovných párů lidí, které přežijí, budou v Arktidě, kde podnebí zůstane přijatelné“) zdá se, že uznali, že když to zůstane nekontrolované, v podstatě to zabije planetu. No pokud tato kultura zabije planetu, pak to vypadá, že je čas vyhrnou rukávy a udělat, co je nutné – místo toho, abychom strkali hlavu do písku. Nejlepší cestou, jak zaručit, že je příliš pozdě, je říkat, že je příliš pozdě a nejednat na pomoc světu, jak jej známe: světu žraloků šotků, rybek drobnůstek, kde netopýři v noci poleťují a motýli a čmeláci rozsvítí dny.

Waziyatawin, má kamarádka, dobrá aktivistka z Dakoty jednou řekla, „Z toho poráženeckého postoje se mi chce plakat. Bitvy, které musíme vést, nás přemáhají, ale víme, že věci se nezlepší, pokud neuděláme nic. Naší jedinou nadějí je, že se více lidí připojí a zasáhne, lidé ochotní riskovat něco dnes, abychom my všichni neztratili všechno pak. Mám pocit kontroly nad svým životem, pouze pokud budeme jednat, ať už je to psaní, snaha oslabit stávající struktury nebo prosincové posezení na otevřené prérii s mužem Dakota ve snaze zachránit naši Zemi.“ A pokračovala: „Pokud naše akce nevedou nikam, proč bychom vůbec měli žít? Tento druh beznaděje, v defétistickém smyslu, znamená přijmout pozici oběti a celkové bezmoci. Zde se mnohému můžeme naučit od lososa: buď se dostanou proti proudu, aby se mohli třít, nebo zemřou při pokusu se tam dostat.“ Pokud má naše akce jen jednu tisícinu procenta šance, že vše bude lépe fungovat pro nás a planetu, pak je naší morální povinností jednat, jednat a jednat. Předtím, než bude příliš pozdě. Jsem optimistický? Ani v nejmenším. Vzdám se? Ne na svůj život.

Ale místo toho, abychom naslouchali těmto pocitům, tak často trvajících několik týdnů než odejdou, se poté ponořujeme zpět do snah dát stejně hranaté kolíky do stejných kruhových otvorů. Výsledek: více vyhořelosti, více frustrace, více odrazení a lososi stále umírají.

Co by se stalo, kdybychom poslouchali tyto pocity bytí vyhořelosti, odrazení, demoralizace a frustrace? Co by nám tyto pocity řekly? Je možné, že by nám mohly říct, že to, co děláme, nefunguje, a proto bychom měli zkusit něco jiného? Možná nám říkají, přepněte metafory. Že bychom se měli přestat snažit zachránit zbytky mýdla v koncentračním táboře a pokusit se o krach celého tábora.

Poznámka: Derrick Jensen je plodný environmentální spisovatel, řečník a aktivista. Je autorem knih *Listening to the Land, A Language Older Than Words, The Culture of Make Believe, Strangely Like War: The Global Assault on Forests a Welcome to the Machine: Science, Surveillance, Culture of Control, Endgame* aj. Také je jedním z autorů knihy *Deep Green Resistance: Strategy to Save the Planet*, a jedním ze zakladatelů hnutí Deep Green Resistance (deepgreenresistance.org).

Jensen vidí civilizaci ze své podstaty neudržitelnou a založenou na násilí. Říká, že moderní průmyslová ekonomika je zásadně v rozporu se zdravými vztahy, životním prostředím a domorodým obyvatelstvem. Dochází k závěru, že právě všudypřítomnost tohoto chování naznačuje, že jsou diagnostikou většího problému civilizace samotné. V souladu s tím vybízí čtenáře a diváky, jak pomoci ukončit průmyslovou civilizaci.

O zemědělství

„Lovci-sběrači jsou velmi velkorysí lidé. Mají jen málo a sdílejí vše, co mají, jelikož vědí, že to může být snadno nahrazeno. Ale když se lidé usadí je to odlišné. Jejich majetek se násobí: potřebují sekery a pily, aby káceli stromy pro budovy, pluh pro narušení půdy, motyky na trávu, srpy na sklizeň, koše na přenášení úrody a stodoly pro skladování. Všechny tyto věci jsou nezbytné pro růst i následující rok, takže musí být bezpečně uchovány. Pozemky, vlastnictví a sklady pro potraviny jsou nezbytné pro obživu lidí a jsou chráněny proti nevídaným vetřelcům. Věřím, že tak byla zaseta první semena agrese.“ - Richard Leakey, Původ lidstva

Se zemědělstvím přichází dělba práce. Přirozeně každý člen kmene je schopen přežít sám a zná všechny aspekty kmenového života, ale se zemědělstvím přichází specializace. Úlohy života jsou rozděleny. Jak se civilizace a společnost rozvíjí, narůstá dělba práce. Hierarchie a jednotlivé třídy jsou vytvořeny pro zvláštní potřeby zemědělského životního stylu. Armády jsou potřebné k ochraně půdy a jídla, vůdci řídí armády, úředníci přerozdělují a skladují potraviny a rozhodují o funkci společnosti a náboženští vůdci pacifikují nižší třídy. Tato nová vládnoucí třída není součástí skutečné produkce potravin, přičemž sedavý způsob života přináší explozi populace. Přírodní lidé jsou zabíjeni, jak je nová půda získávána pro plodiny.

Diety zemědělství se stávají závislé na dvou či třech základních plodinách. Pokud tyto plodiny nevyrostou, lidé hladoví a mnoho z nich umírá. Na druhé straně lovci-sběrači mají pestrou stravu tisíců různých druhů rostlin. Sucha, která mají za následek hladomor zemědělců, mají jen malý vliv na lovce-sběrače. Také strava založená na tisících druzích rostlin je o hodně výživnější než dieta založená na pár plodinách.

Se zemědělstvím přišla potřeba nadvlády a objektivizace. Plodiny jsou sázeny v řadách s ploty. Jídlo se stává číslem, tolik kilo pšenice či rýže. Produkce potravin nahradila jídlo jako výživu. Půda je rozdělena na pozemky pro různé použití. Vše je viděno pro své použití a hodnoty. Lidé se stali dělníky, stromy dřevem, ostatní zvířata masem a prací, půda plodinami, ženy sexuálními objekty a břímě. S tímto trendem nadvlády a obejektivizace roste zalidnění a zemědělství náchylné na hladomory přináší nedostatek. Mezi tím vším se konkurence vyvíjí s pojmy soukromého vlastnictví. „Obyčejný člověk“ a ženy jsou vnímány jako majetek v reakci na nedostatek. Totalita toho všeho je ohromující. Každý aspekt zemědělského života je nezdravý. Války jsou vedeny pro „zdroje“. Vyvíjejí se stále více a více hierarchií... a vše jde z kopce.

Zemědělství si bere více organické hmoty z půdy, než vrátí, a eroze půdy je základem pro monokultury jednoletých rostlin. V druhém případě jsou některé podporovány za zničujícího dopadu k zemi. Spolu s bavlnou a sójou, kukuřice, která ve svém současném domestikovaném stavu je zcela závislá na zemědělství pro svou existenci, je obzvláště špatná.

Žít či nežít (Derrick Jensen)

Nebezpečí tragické mentality

Všimli jste si někdy, kolik si každý najde výmluvu proto, že nebude jednat v obraně planety? Jistě, všichni máme nějaké pochůzky a přijímáme e-maily a my všichni potřebujeme čas na uklidnění a problémy jsou tak velké a [DOPLŇTE SI SVOU OBLÍBENOU VÝMLUVU]. Ale v poslední době jsem se setkal s mimořádně frustrující výmluvou pro nečinnost lidí: říkají, že je již příliš pozdě, že máme již za sebou spoustu kritických bodů z hlediska globálního oteplování a to zejména z důvodů prodlevy mezi emisemi oxidu uhličitého a zvýšením teploty, jsme již odsouzeni, tak proč s tím bojovat?

Toto pseudotragické pózování mě rozčiluje. Co mě rozčiluje ještě víc je to, že tento způsob myšlení se stal tak známý. Setkávám se s ním po celou dobu. Doslova v době, kdy jsem dopsal tuto větu – to si nevymýšlím – jsem obdržel e-mail, který říká, „Řešení jsou nedostatečná, zbytečná a přichází příliš pozdě. Bylo by lepší pro lidi, kdyby se s tím vyrovnali, namísto tahanice o poslední zoufalé úsilí... Stejně jako lidé mluví o ropném zlomu a vrcholu civilizace, jsme vrcholem života. Tři miliardy let sinic, 500 milionů stále složitějších forem života a třešnička na dortu v podobě velmi inteligentních lidských bytostí. Lidé jsou ukázkou toho, že inteligentní život je neudržitelný, možná spouští sestup složitosti života a vrátí planetu k její bakteriální minulosti.“ A když jsem dokončil vložení této citace do toho odstavce, dostal ještě jeden takový e-mail.

Představa, že lidé jsou vrcholnou formou života (a všichni ostatní jen pozadí) vede k pocitu privilegia, což vede ke krutosti vůči těm, kteří jsou považováni za méně než vrcholnou formu života. A vůbec, jaký druh vrcholové formy života by vědomě ničil své životní prostředí a poté rozpráhl ruce odevzdaně, když je boj proti destrukci zvláště důležitý? Nejsem přesvědčen o tom, že lidé jsou obzvláště inteligentnější než papoušci, chobotnice, lososi, stromy, řeky, kameny, aj., ale přesto, že jste přesvědčeni, že lidé jsou inteligentnější, nic to nemění na skutečnosti, že indiáni kmene Tolowa žili, kde nyní žijí po 12 500 let, a to aniž by to zde zničili. Nerad bych se pokoušel argumentovat tím, že Tolowa nezničili zemi, poněvadž nebyli dost inteligentní k tomu, aby tak učinili.

Ale je zde další bod, na něhož chci poukázat, který má co do činění s touto tragickou pózou. Ve své knize *The Comedy of Survival* (Komedie přežití) Joseph Meeker poukazuje na to, že lidské kultury v průběhu věků vytvořili komedie, ale pouze civilizace vytvořila žánr tragédie. Ve skutečnosti, můžete snadno říct, že tragickou chybou je tato kultura. Tragická chyba, asi si vzpomínáte, je chyba v charakteru protagonistů, který mu nebo ji přináší zničení. Chyba by mohla být nerozhodnost, arogance, žárlivost, atd. Důležité je, že charakter není schopen nebo ochoten prozkoumat a překonat tuto chybu, a přinejmenším podle mě, to je to, a ne vada sama o sobě, která vede k pádu.

Opravdu, proč bys měl/a? Proč by měl někdo jiný?

- Proto, že nemůže pokračovat touto cestou.
- Proto, že je to správné.
- Proto, že naše lidská důstojnost na tom závisí.
- Proto, že pokud to neuděláme, alternativa bude horší.
- Proto, že je zde k tomu možnost.

Bez lidí ochotných nasazovat krky, by ve Spojených státech bylo stále otroctví. Ženy by nemohly z domů. Pracovní doba čtrnácti hodin za den by byla normou. Armáda Spojených států by stále zabíjela lidi po celém světě – ach, počkat.

Nic se nezmění, dokud se lidé nerozhodnou, aby se stala změna. Dokud se nerozhodneme jednat přesto, že jsou pravděpodobnosti proti nám.

Ticho těchto hlasů vytlačuje podřízení a rezignaci. Zvýšme naše vlastní.

Susan Griffin: Žena a příroda: Bouře v jejím nitru (1978) On říká, že žena rozmlouvá s přírodou. Že slyší hlasy zpod země. Že jí vítr vane v uších a stromy jí šeptají. Že mrtví zpívají jejími ústy, a že rozumí pláči dětí. Ale pro něj tento dialog skončil. Říká, že on není součástí tohoto světa, že byl umístěn do tohoto světa jako cizinec. Vyčleňuje se od ženy a přírody. A tak je to Zlatovláska, která přijde k chatce tří medvědů, Malá červená čepička, která rozmlouvá s vlkem, Dorotka, která se spřátelí s lvem, Sněženka, která rozmlouvá s ptáky, Popelka se svými kamarádkami myškami, Malá mořská víla, která je napůl rybou, Palculienka, o níž se uchází krtek. (A když slyšíme lidi z kmene Navaho zpívat o hoře, na které sedí dospělý muž, pokouje se s medvědy a následuje cestu, jenž mu nasměrují veverka, jsme překvapeni. My jsme si mysleli, že si jen malé holčičky povídají se zvířaty.) My jsme vajíčka ptáků. Vajíčka ptáků, květiny, motýli, zajáci, krávy, ovce; my jsme housenky; jsme listy břečťanu a větvičky horčičník. Jsme ženy. Stoupáme z vln. Jsme gazely a laně, slonice a velryby, lilie a růže a broskve, jsme vzduch, jsme plamen, jsme ústřice a perly, jsme dívky. Jsme ženy a příroda. A on říká, že nás neslyší mluvit. Ale my slyšíme.

J. Russel Smith ji označil za „zabijáka kontinentů... a jedním z nejhorších nepřítelů budoucnosti“. Náklady eroze na jeden bušl kukuřice Iowa jsou dvě bušle ornice, s důrazem na rozsáhlé monokultury, s masivním používáním chemických látek a bez použití humusu, samozřejmě zvyšují znehodnocení a ztrátu půdy na mnohem vyšších úrovních.

Dominantní režim zemědělství vyžaduje, že půda potřebuje masivní infuze chemikálií za dohledu techniků, jejichž hlavním cílem je maximalizovat výrobu. Umělá hnojiva a vše ostatní z tohoto výhledu eliminují potřebu složitosti života v půdě a dokonce ji převádějí na pouhý produkční nástroj. Příslibem technologie je úplná kontrola, zcela vykonstruované prostředí, jenž jednoduše nahrazuje přirozenou rovnováhu biosféry.

Ale stále více a více energie je vynaloženo na obstarání velkých monokulturních výnosů, které začínají klesat za toxické kontaminace půdy, podzemní vody a potravin. Americké ministerstvo zemědělství uvádí, že k erozi orné půdy v této zemi dochází ve výši dvou miliard tun půdy za rok. Národní akademie věd odhaduje, že více než třetina ornice je již nenávratně pryč. Ekologická nerovnováha způsobená monokulturami a umělými hnojivy navyšuje enormní množství škůdců a choroby plodin: od druhé světové války se ztráta plodin kvůli hmyzu skutečně zdvojnásobila. Technologie samozřejmě odpovídají se spirálovitým zaváděním více umělých hnojiv a zabijáků „plevele“ a „škůdců“, urychlujícím zločinem proti přírodě.

Desertifikace nebo ztráta půdy v důsledku zemědělství neustále narůstá. Každý rok celková plocha odpovídající více než dvou Belgiím je dohnána k desertifikaci po celém světě. Zkáza světa tropických pralesů je faktorem zrychlení tohoto mýcení: polovina z nich byla vymazána ze světa v posledních třech desetiletích. V Botswaně poslední oblast divočiny Afriky zmizela, jako mnoho amazonské džungle a téměř polovina deštných pralesů Střední Ameriky, a to zejména při nárůstu chovu dobytka pro hamburgery (*a jiné produkty hovězího*) na trzích v Evropě a USA. Těch několik málo oblastí v bezpečí od odlesňování jsou místa, kam nechtějí zemědělci proniknout. V USA probíhá destrukce krajiny na větší rozloze než zahrnovalo původních třináct kolonií, stejně jako tomu bylo v srdci krutého afrického hladomoru v polovině 80. let 20. století, zaniká jeden druh divokých zvířat a rostlin za druhým.

Fyziolog Jared Diamnod označil (*ze sociálního hlediska*) zemědělství za „katastrofu, z níž jsme se nikdy nevzpomatovali“. Zemědělství bylo a bude „katastrofou“ na všech úrovních, je základem celého materiálního a duchovního odcizení kultur, které nás dnes ničí. Osvobození je nemožné bez jeho odmítnutí.

Trauma z domestikace

Když jsem se ptal jedné ženy na bolest při voskování nohou, odpověděla: „To není tak zlé, jako dostat namláčeno Vaším otcem každý den“. Odhaduje se, že 95 procentům amerických rodin může být diagnostikována nějaká dysfunkce. Proč je násilí, deprese a sexuální zneužívání na denním pořádku v naší společnosti? Více a více tu máme dělníky a studenty, kteří se vzájemně zabíjejí v beznadějném vzteku. Televize zaplňuje naše hlavy násilím a sexuálním dramatem. Sebevraždy, ADHD, Prozac, anorexie, holoseče, úzkosti, Ritalin, jatka, Zoloft,... Ženy se cítí nejistě a jsou posedlé krásou. Muži usilují o moc a ohánějí se násilím. Války, vraždy, znásilnění... Tohle je nemoc! Náš vpád do technologií a konzumní kultury ještě přidává palivo do ohně. Ale budeme stát v pekle tak dlouho, dokud již nevidíme plameny, prostě jen spalujeme naše mysli a těla. Jsme nemocní! Je to tak nezdravé.

Tohle mi připomíná velice ironický a smutný příběh, jenž svým způsobem ztělesňuje stav člověka v civilizovaném životě. Skupina vědců/vivisektorů studovala trauma a materiální vztahy u opic. Vivisektoři provedli četné pokusy na opičích dětech. Dítě bylo sebráno matce při narození a bylo umístěno do klece s umělou „matkou“ vyrobenou z různých materiálů vyrobenými lidmi. V nepřítomnosti její skutečné matky se dítě tisklo k umělé matce z instinktu pro bezpečí a pohodlí. Když se dítě tisklo k umělé matce, vivisektoři stiskli tlačítko a z falešné matky vyjely bodce nebo byl skrze ni puštěn elektrický proud. Přirozenou reakcí dítěte na tuto bolest je, držet se pevněji za stupňující se bolesti.

Chtěl být volný (Stephenie McMillan)

Kolikrát jste slyšeli tyto argumenty?

- „Vždy bude existovat nerovnost a nespravedlnost.“
- „Jsi příliš idealistický/á.“
- „Nic se nezmění.“
- „Dáváš do sázky svůj život za nesplněný sen.“
- „Skončíš ve vězení, nebo mrtvý pro nic za nic.“
- „Nestojí to za to.“
- „Je čas vyrůst.“

Od rodinných příslušníků, přátel, spolupracovníků, cizích lidí. Dokonce Bible tvrdí: „Bídu budete mít vždy s sebou.“

To je ideologický třídní boj.

Opakuje se to v nesčetně podobách všude kolem nás každý den.

Nemůžeš žít beze mě, tvrdí obchod – nakrmím tě. Konkurence je přirozená, říká věda. Drž hubu a poslouchej, vrčí Homeland Security. Nestěžuj si, říká nadřízený. Reklama nám říká, že poslední pilulky či spotřební zboží nám umožní zapomenout na bolest. Hlasatelé korporativních médií rozhodují za nás, na čem záleží a na čem ne. Celé břemeno této kultury šeptá bez přestávky do našich uší: „Jak se věci mají, tak budou vždy.“

Nesčetně hlasů breptá status quo tak neúprosně, že začneme věřit, že jsou uvnitř našich hlav. Nejen, že se vyhýbáme podniknutí akce; ale mnozí z nás dokonce odradili ostatní, aby tak dělali.

Jsou tyto argumenty pravdivé? Alespoň částečně – to je důvod, proč jsou tak přesvědčivé. Sociální změna je velmi obtížná. Revoluce je dlouhý běh s nejistým výsledkem. Vyžaduje to tvrdou práci, odhodlání a často obětování. Dokonce i tehdy neexistují záruky.

Nicméně, částečně jsou také nepravdivé.

Mnoho dobře míněných lidí ospravedlňuje svou nečinnost tím, že samy o sobě jsou přesvědčeny, že se nedá nic dělat. Ale pokud by byli upřímní, přiznali by, že i kdyby bylo možné něco udělat, přesto by se neměly nasazovat krky. Zvláště, pokud výsledky nejsou zaručené. Pro jednání, a možná (či pravděpodobně) selhání, nemá cenu riskovat jakoukoliv úroveň komfortu a bezpečnosti, která je v současné době nabízena.

Nemilosrdným výpočtem se může zdát, že to není zcela iracionální. Proč byste se vrhli na stroj a možná ztratili svou svobodu, nebo dokonce svůj život, a aby vaše rodina trpěla, pokud to má jen nepatrnou šanci na změnu něčeho?

Stejně jako jiná zvířata, se lidé rodí nerovni - někteří běhají rychleji, lépe plánují nebo se přáteli snadněji než jiní. A my instinktivně chceme to nejlepší pro sebe, a to i na úkor druhých. Toto vytváří základ pro dominanci některých.

Pro pochopení, proč se lidé vyhýbali hierarchiím po většinu našich dějin, antropologové studovali žijící lovce a sběrače po celém světě, včetně původních Američanů a Ju/'hoansi/!Kung. Kultovní studie těchto společností ukazují, že není povoleno chlubení se a jiná posilující chování jedince. Pachatelé jsou škádleni, ignorováni, vykázáni z tábora nebo v krajním případě zabití. Pokora, humor a přísná etika o distribuci masa pomáhala udržovat lidi na rovném postavení, říká Boehm, který zkoumal etnografickou literaturu. Například !Kung lidé běžně bagatelizovali jejich úspěchy: lovec říkal, že chytil jen malé hubené zvíře, i když bylo masité a velké, a jeho přátelé souhlasili. „Musíte ponížít sám sebe,“ říká Boehm.

Lee a jeho kolegové, kteří po léta sledovali Ju/'hoansi/!Kung, zjistili, že k vyvrácení rozdílů v lovecké statečnosti, si muži před lovem vyměňovali šípky. Vlastníkovi šípku, ne lukostřelcovi samotnému, se dostalo důvěry a rozhodování, jak distribuovat maso, zatímco se na něj všichni dívali.

Další tradiční společnosti mají podobné zvyky, vyhledal Boehm v nepublikovaných analýzách. Z dnešních 330 společností lovců a sběračů, jich zkoumal 56, které žijí v podmínkách podobajících se těm paleolitickým lovcům a sběračům. Mezi těmito skupinami, mít někoho jiného než úspěšného lovce k distribuci masa „je univerzální“, říká.

Některé faktory brání koncentraci bohatství a posilují spolupráci v těchto skupinách. Rozptýlené, nepředvídatelné zdroje potravy podporovaly nomádství, způsob života, který zajišťoval, že nikdo nehromadil množství hmotných statků. Kooperativní lov poskytoval více než dostatek masa pro všechny, skupiny, které spravedlivě sdílely, měly evoluční výhodu, jelikož byli všichni členové dostatečně silní, aby byli dobrými lovci a bojovníky v případě potřeby, říká ekonom Samuel Bowles ze Santa Fe Institute. A spolupráce je sebe-posilující: Sdílení kořisti podporuje další spolupráci a sebeobětování (Science, 4. září 2009, str. 1196). „Nerovnost může být nepřitelem spolupráce,“ říká Bowles.

Boehm také zdůraznil, že chování nižších postavení může pomoci potlačit dominantní jedince. V klíčovém dokumentu v roce 1993 uvedl, že několik málo podřadných lidí se mohlo spolčit k vyhnání příliš chamtivého a násilného alfa samce. Potvrdil tuto myšlenku na základě průzkumu chování 48 zdánlivě rovnostářských skupin. Toto není nedostatkem dominance, ale zvratem toho, říká: „Zjevná absence hierarchie byla výsledkem ovládnutí následovníky jejich vůdce, spíše než naopak,“ napsal.

Po tisíciletí, když společnost začala hromadit nadbytek jídla a zboží, se nerovnost, která byla držena na uzdě, znovu objevila. Ještě si lidé „zažijí mimořádné množství nerovnosti,“ říká Bowles. „Otázkou je, zda jsou naplněny podmínky, které by nám umožnily zažít rovnostářství z minulosti.“

Opice byla vystavena tomuto zacházení po celou dobu svého dospívání, a když dosáhla dospělosti, byla oplodněna pro znázornění její reakce jako matky. Tento pokus byl proveden na stovkách opicích a všechny vykazovaly podobné reakce. Některé opice prostě opustily své děti a ignorovaly je, avšak většina z nich reagovala násilně, zuby rozdrtily jejich lebku, rozedřely jejich hlavy o zem, nebo je rozbily o zed', což obvykle vedlo k smrti. Tohle je výsledkem traumatu, nemoci. V reakci u dítěte se tisknutím k bodcům z umělé matky vyvíjí neurózy a násilí. Ironickou částí tohoto příběhu je, že vivisektoři, kteří studovali důsledky traumatu, a jak se předávají z generace na generaci, včetně zabití svého vlastního dítěte matkou, jsou sami neurotičtí, bezcitní, sadističtí a brutální z traumatu domestikace.

Jak by zdravé lidské bytosti dělaly něco takového jiným živým bytostem bez toho, aby o tom přemýšlely? Když přemýšlím o našem světě, lidském údělu a o nemoci, jež ovládá náš život, je mi tak smutno. Trauma z našich životů přechází z generaci na generaci v podobě zneužívání a zanedbávání dětí, domácího násilí, sexuální dysfunkce a násilí, depresí, nenávisti, hněvu, sebevražd, zoufalství a beznaděje. Mírně řečeno naše nezdravé způsoby také ničí Zemi v podobě vykáčených lesů, zdevastovaných hor, pustých krajín, otráveného nebe a oceánů, a masového vymírání druhů.

Domestikace je proces, který vytváří bariéry a hranice na věci, které nejsou určující jako takové. Když jsme uprchli z přirozeného života s nástupem zemědělství někdy před 10 000 lety, stali jsme se oddělení od zbytku světa, oddělení od našich kořenů, uzavření ve stále rozvíjející se kultuře nemoci zvětšující trauma z naší ztráty přirozeného života. Civilizace je dysfunkce. Domestikace je traumatizující pro nás všechny. Nejen, že se potýkáme s traumatem předchozích generací, ale jsme stále více a více odsouváni od skutečného života, od skutečných vzájemných vztahů a vztahů s našim přirozeným životním prostředím. Musíme se léčit. Musíme se vrátit k dobrému zdraví. Především si musíme přiznat problémy, než je přijmout proto, čím jsou, a pak pracovat prostřednictvím jich na cestě vpřed pro zdravé vzájemné vztahy a k Zemi.

Neuróza je onemocnění, které postihuje nás všechny na odlišné úrovni. Je ignorována a není uznána proto, že je nedílnou součástí civilizace, i když přesahuje epidemii. Vychází z nás z toho „nic“, které leží v samém jádru naší existence, a z každé jednotlivé traumatické zkušenosti, již jsme prošli a každého traumatu, které je předáváno generacemi. Budujeme ho. Sigmund Freud předpokládal, že úplnost civilizace by znamenala všeobecné neurotické neštěstí. V myslí se zobrazuje hororový film, v němž jsou všichni zombie, živí mrtví, nemocní a umírající bytosti, kteří neznají své vlastní nemoci. Neumím si představit můj vlastní neurotický vývoj.

Někdy jsem skutečně v depresi a cítím to jako jinou fyzickou nemoc, jež se vkrádá do mého těla. Není slov, které by to popsaly. Je toho součástí vztek, zoufalství, násilí je toho pouhá ventilace. Sebevražda a masochismus ovládá mé myšlení, když se takto cítím. Tohle vše jsou věci, které jsou v naší společnosti tabu: nemluví se o tom, není to vůbec rozpoznáno. Jsem unavený, že tu není žádný dialog na tohle téma. Naše duševní zdraví je tím, čím jsme, a jak fungujeme. Co pro nás může být důležitější? Existuje tak mnoho aspektů neuróz. Postihují nás všechny na odlišných úrovních. Sběrači-lovcí nemají neurotické chování. Rád bych věděl, jaké to je. Jen si představuji, co to znamená být skutečně spokojen. Tohle onemocnění spolu snad se všemi nemocemi, které známe, přicházejí s civilizací. Nebo je možná lepší říkat, že jsou vedlejšími účinky Nemoci: pouhé symptomy velkého moru, civilizace samotné.

O stromech Překvapilo by vás zjištění, že stejně jako zvířata, stromy komunikují vzájemně mezi sebou a předávají si svá dědictví dalším generacím? Profesorka Univerzity Britské Kolumbie Suzanne Simard vysvětluje, jak jsou stromy mnohem složitější, než si většina z nás dokáže představit. I když Charles Darwin předpokládal, že stromy jsou prostě jednotlivé organismy, které soutěží o přežití nejschopnějších, Simard dokazuje, jak se mýlil. Ve skutečnosti je opak pravdou: stromy přežívají prostřednictvím vzájemné spolupráce a podpory, jimiž si předávají základní živiny „v závislosti na tom, kdo je potřebuje“. Dusík a uhlík jsou sdíleny prostřednictvím kilometrů sítí podzemních hub tak, že všechny stromy v lesním ekosystému dávají a přijímají jen správné množství, aby bylo zajištěno zdraví všech. Tato neviditelná síť funguje velmi podobným způsobem jako síť neuronů v našem mozku, a pokud je jeden strom zničen, má to následky na všechny. Simard mluví o „mateřských stromech“, většinou největších a nejstarších organismech, na nichž jsou všichni ostatní stromy závislí. Vysvětluje, jak umírající stromy předávají „dědictví“ dalším generacím, zajišťují důležité minerály malým stromkům proto, aby mohly pokračovat v růstu. Když lidé kácí mateřské stromy bez povědomí o těchto velmi složitých „stromových společnostech“ či sítích, snižujeme šanci na přežití pro celý les. „Nějak si toho nechceme všimnout“, říká smutně Simard. „Umírající stromy přemísťují zdroje k malým stromům před smrtí, ale nikdy jsme jim nedaly šanci.“ Video, kde Simard vysvětluje vzájemné vztahy stromů, můžete vidět na youtu.be/-8SORM4dYG8.

Náš egalitářský eden (překlad ze sciencemag.org)

Hledejte bohatou rodinu v tradičním táboře Ju/'hoansi! Kung lidí z pouště Kalahari v Africe, a můžete si být téměř jisti, že se to nepodaří. Neexistuje tam něco takového. Tito lovci a sběrači se pravidelně přemísťují a mají pár věcí. To, co měli, sdíleli - jídlo, zbraně, dokonce území. Nejchudší vypadající chýše v táboře pravděpodobně patřila náčelníkovi, vysvětluje antropolog Richard Lee, emeritní profesor na univerzitě v kanadském Torontu, neboť náčelníci se snažili vyhnout výhledu nadřazování.

Mnoho antropologů si myslí, že tento rovnostářský způsob života byl základním rysem společností lovců a sběračů. V kontrastu od dnešních titánů z Wall Street a alfa samců lidoopů, lidé v těchto společnostech „měli etiku sdílení, která byla středem jejich způsobu života“, říká Lee. „Nikdo se před nikým neupřednostňoval.“

Náš druh žil jako lovci a sběrači po více než 90 procent našich dějin, poznamenává Lee. Dnešní nerovnost ekonomiky sahá tisíce let na zpět (viz. hlavní příběh, str. 822), ale v evolučním čase je poměrně nedávná. I když někteří bratřenci z velkých lidoopů a pravděpodobně našich opičích předků žili v některé době v brutálních hierarchiích, lidé přijímali rovnostářský způsob života pro všechny až na posledních desetitisíc let.

Dosažení a udržování takového rovnostářství není jednoduché, říkají antropologové. „Jediný způsob jak se můžeme vyhnout hierarchiím, je, že budeme pracovat velmi tvrdě na odstranění vůdců,“ říká Christopher Boehm, kulturní antropolog na Univerzitě Jižní Kalifornie v Los Angeles.